

Nr 518

Av herr **Persson, Helmer**, och herr **Öhman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet m. m.*

Propositionen nr 165, förslaget till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet, innebär bl. a. att den nuvarande inskränkningen i förvärvsrätten för den, som redan äger jordbruksfastighet, bortfaller. Det måste befaras innebära, att den yttre rationaliseringen kan komma att få en inriktning som står i strid mot 1947 års beslut. Att krafter redan är i rörelse härför är uppenbart. Jordbruksprisutredningen har exempelvis "särskilt" velat "framhålla vikten av, att man vid bildandet av nya brukningsdelar samt kompletteringen av bestående brukningsdelar med tillskottsjord ej begränsar sig till att söka få till stånd jordbruk i storleksgruppen 10—20 har" utan att de nybildade brukningsdelarna, "där så är möjligt, hellre bör överstiga än understiga 20 har". Departementschefen är i propositionen inne på liknande tankegångar, då han understryker "vikten av en liberal tillämpning av lagen" samt tillägger: "I fråga om stora och mera kapitalkrävande egendomar kan det t. ex. stundom vara anledning att meddela förvärvstillstånd, även om förvärvaren icke ämnar ägna sig åt egendomens skötsel." Det är en tolkning som, därest den skulle bli riktningsgivande, kan leda till att lagen i viktiga fall sättes ur spel.

Redan nu gällande lagstiftning rymmer vissa oklara och tvetydiga bestämmelser, t. ex. att ansökan om jordförvärv från sökande som redan äger jordbruksfastighet kan bifallas i de fall, då förvärvet "kan väntas medföra övervägande nytta för jordbruket eller för näringslivet i orten eller egendomen för sökanden har synnerligt värde utöver det ekonomiska eller eljest särskilt skäl därtill föreligger". Förhandenvaron av denna kautschukbestämmelse i lagstiftningen har ju också avsatt det resultatet, att antalet brukningsdelar på 30—50 hektar från 1944 till 1951 ökat med 524 och dito på 50—100 hektar med 356. Den ytterligare uppmjukning som nu föreslås måste befaras leda till att den yttre rationaliseringen åtminstone i slättbygdsområdena övervägande kommer att inriktas på skapandet av större jordbruk. Jordbrukare som redan har tillräckligt eller mer än tillräckligt med jord — och med betydande kapital bakom sig — ges möjligheter att uppträda som spekulanter på salubjudna brukningsdelar. Framför allt för den landsbygdsungdom, som utan att förfoga över

större kapitalresurser önskar etablera sig som jordbrukare, kommer detta att medföra betydande avbräck.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställes därför,

att riksdagen, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 165, måtte besluta om den ändringen i Förslaget till Lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet, att sista stycket i 4 §, som börjar med "I fall varom stadgas — — —" och slutar med "— — — godtaga fånet", utgår ur lagtexten.

Stockholm den 26 april 1955

Helmer Persson

Gunnar Öhman